

*Пономарьова А.М.,
студентка ФІЕП,
ВДПУ ім. М. Коцюбинського*

ОФІЦІЙНИЙ ДОКУМЕНТ ЯК ПРЕДМЕТ ЗЛОЧИНУ

У статті аналізується зміст та характеристики офіційного документа як можливого предмета злочину.

Ключові слова: документ, злочин, предмет злочину.

На сучасному етапі розвитку суспільства спостерігається підвищення ролі документообігу, тому важливим є не тільки регулювання відносин, які виникають з приводу створення та обігу документів у суспільстві, а й їх кримінально-правова охорона.

Проблемою захисту суспільних відносин, предметом яких виступають документи, в Україні останніми роками займались Ю.П. Дзюба, І.М. Осика, Н.М. Парасюк, Н.О. Тімошенко, С.С. Тучков.

Офіційний документ як предмет злочину, передбаченого ст. 358 КК України, – це документ, що містить зафіксовану на будь-якому матеріальному носії інформацію, яка підтверджує чи посвідчує певні події, явища чи факти, які породили чи здатні породити наслідки правового характеру, чи може бути використана як документи – докази у правозастосовній діяльності, що складається, видається чи посвідчується повноважною (компетентною) особою органів державної влади, місцевого самоврядування, об'єднань громадян, юридичних осіб незалежно від форми власності та організаційно-правової форми, а також окремими громадянами, які здійснюють незалежну професійну діяльність, пов'язану з наданням публічних послуг, визнаються самозайнятими особами, яким законом надане право у зв'язку з їх професійною чи службовою діяльністю складати, видавати чи посвідчувати певні види документів, складені з дотриманням визначених законом форм та містять передбачені законом реквізити [4].

На думку Ю.П. Дзюби, під документом слід розуміти предмет встановленої форми як у матеріально-речовинному, так і в електронному вигляді, на паперовому, електронному або іншому носіїві (пластику, металі), який містить інформацію, що засвідчує (підтверджує) факти, які мають юридичне значення [2, с. 13].

Предметом злочину, склад якого передбачений ст. 358 КК України, мають визнаватися також копії документів, засвідчені і видані у встановленому законом порядку. Копія – це документ, що містить інформацію, ідентичну до інформації на документі, виданому та оформленому у відповідності до вимог законодавства України, і з яким законодавство пов’язує виникнення, зміну чи припинення прав та обов’язків осіб, зазначених у цьому документі (оригіналі) [1, с. 120].

У ч. 3 ст. 358 КК передбачена кримінальна відповідальність за використання завідомо підробленого документа. Використання завідомо підробленого документа є закінченим злочином з моменту, коли документ пред’явлено або подано винним незалежно від того, чи вдалося йому досягти поставленої мети. Наступне безперервне або періодичне користування тими і іншими правами на підставі раніше поданого або пред’явленого документа не перетворює злочин, передбачений ч. 3 ст. 358, у триваючий або продовжуваний. [5, с.267].

Також, слід враховувати досвід, отриманий під час аналізу законодавства Європейських держав. Наприклад, Кримінальний кодекс Голландії, що є одним з найстаріших кодифікованих кримінальних законів в світі, оскільки був прийнятий ще в XIX ст. містить розділ XII «Виготовлення документів», в якому ч.1 ст. 226 КК Голландії передбачає, що особа, винна в підробці документів, підлягає строку тюремного ув’язнення не більше ніж сім років. Також слід звернути увагу на досконалу законодавчу техніку, оскільки диспозиція ч. 1 ст. 226 КК Голландії містить вичерпний перелік документів, за виготовлення яких встановлена кримінальна відповідальність. КК Швеції в ст. 3 гл. 14

свідчить, що злочин, передбачений в ст. 1 гл. 4 («Про злочини, пов'язані з фальсифікацією»), розглядається як тяжкий у випадку, якщо предметом злочину виступають важливий державний архівний документ або документ особливої важливості у сфері торгівлі, такі як, наприклад, митна застава, акція або застава, або діяння на інших підставах було особливо шкідливим за своїм характером [2, с. 219-222].

Підсумовуючи викладене, слід зазначити: науці кримінального права бракує ґрунтовних досліджень, аналізу та напрацювання відповідних заходів запобігання, присвячених поглибленому вивченню предметів окремих видів злочинів, зокрема документів як предметів злочинів, що може бути напрямком для подальших досліджень.

Список використаної літератури:

1. Безпалько С. В. Документ як предмет злочину, передбаченого ст. 358 КК України / С. В. Безпалько // Право і суспільство. - 2011. - № 4. - С. 118-124.
2. Дзюба Ю.П. Кримінальна відповідальність за викрадення, привласнення, вимагання документів, штампів, печаток, заволодіння ними шляхом шахрайства чи зловживання службовим становищем або їх пошкодження (аналіз складу злочину): автореф. дис. канд. юрид. наук: 12.00.08 / Ю.П. Дзюба ; Нац. юрид. акад. України ім. Я.Мудрого. — Х., 2008. —20 с.
3. Кашкаров, О. О. Аналіз кримінального законодавства деяких країн Європи, що встановлює кримінальну відповідальність у сфері обігу цінних паперів / Кашкаров О. О. // Ученые записки Таврического национального университета им. В. И. Вернадского. – 2008 . – №2. – С. 218 – 223.
4. Кримінальний Кодекс України : від 01.01.2016 р., № 2341-III, зі змінами та доповненнями [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради України. – 2016. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>
5. Парасюк Н. М. Юридичний аналіз підроблення документів, печаток, штампів та бланків, їх збут, використання підроблених документів за Кримінальним кодексом України / Н. М. Парасюк // Університетські наукові записки. - 2008. - № 3. - С. 262-268.

Ponomareva Anastasia

OFFICIAL DOCUMENT AS A SUBJECT OF CRIME

The article analyzes the content and characteristics of an official document as a possible crime subject.

Key words: document, crime, subject of crime.